

畫龍筆

戴報行

夢

48.392
660

執行裁

黃 胄

Huang Zhou

新疆人民出版社

XINJIANG HƏLK NƏXRIYATI

FV14/08 4925

责任编辑: 艾 里

Məsul muhərriri: Eli

载 歌 行

NAHXA BİLƏN YÜRÜX

黄 胄 Huang Zhou

(汉、维文)

*

新疆人民出版社编辑出版

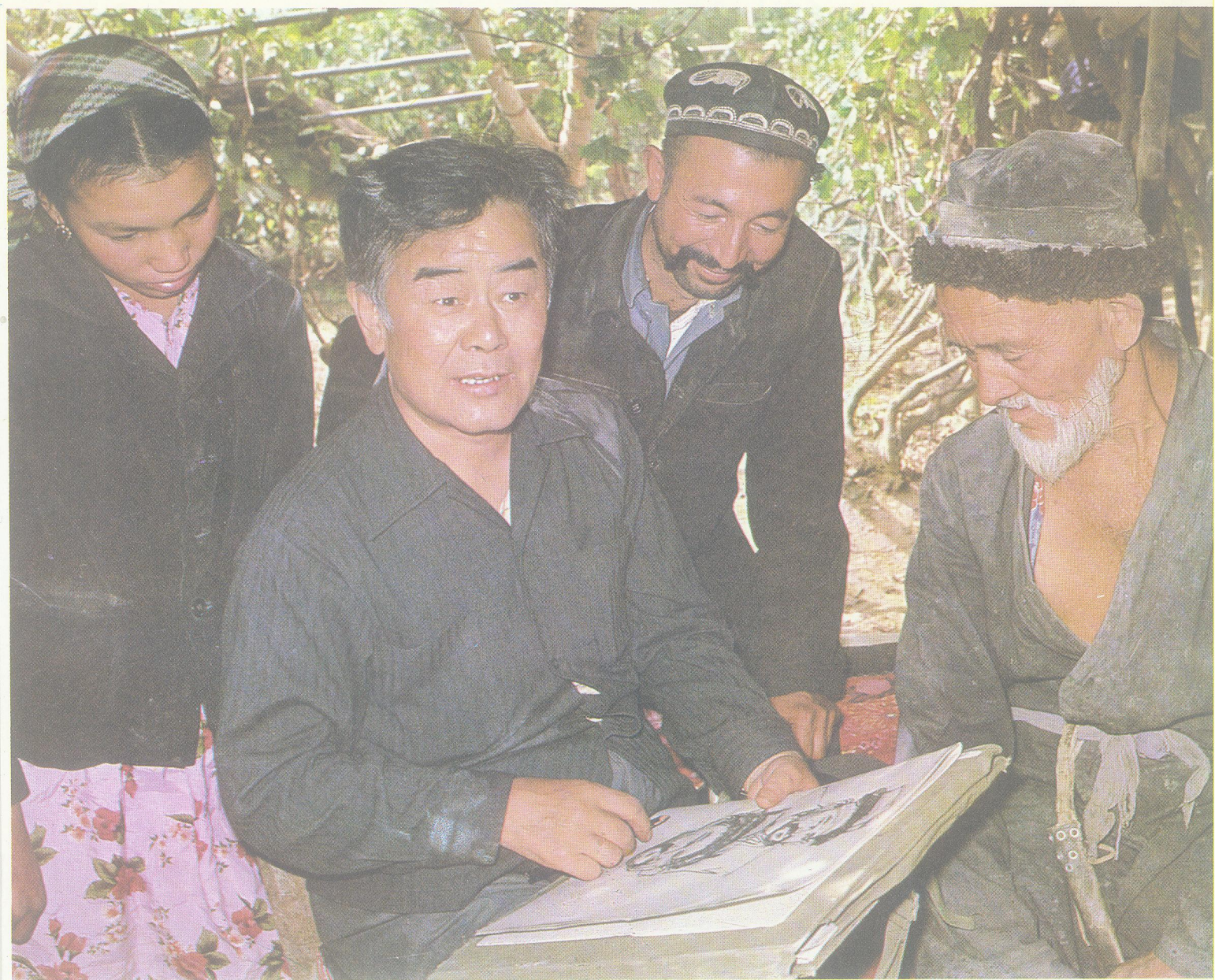
北京新华印刷厂制版印刷

新疆新华书店发行

1982年3月第一版 第一次印刷

印数: 1—4,000

统一书号: M 8098·457 定价: 10.40元

1979年作者在新疆吐鲁番

Aptor 1979-yili Turpanda.

生活 创作 技巧

黄 胄

谈到中国画的笔墨、技法，对用线、用笔、用墨、用色等，我有这样的体会：生活是创作的源泉。不认真深入生活是决不会有出息的。当然，有生活不等于会画画。但要画画必须有生活。要在中西结合的基础上，通过长期的生活实践与创作实践逐渐形成自己的风格。如果为笔墨而笔墨，为技巧而技巧是不行的。必须从生活出发，为表现生活，表现自己对待生活的真实感受而去锻炼笔墨。这样去努力实践，即使暂时技巧差一些，还是会有成绩的。正如作家曲波同志曾说：他写《林海雪原》时，开始也不怎么顺利，写上十个字就有一两个白字……。但他有丰富的生活，也不是没有一点技巧，他有时看一些小说，参考别人的长处，提高自己的写作能力。结果还是他把书写出来了，别人就没有写出这样的作品。曾有搞语法修词的教授，指责他的话里或是造句，或主语、宾语，文法不太标准。但他是概括了群众的语言，来自生活，比较生动感人，作品是成功的。画画也是这样。过去美术学院的学生，毕业后好的尖子差不多都留在城里或留校当助教。较差一些的，就到边疆，下基层锻炼、工作。这样，这些学生接触生活就较多，在三大革命实践中得到改造，从而有了真实的生活感受，又有了表现生活的愿望，便能搞出象样的作品来。这些作品，技巧上也许不那么成熟，或者有这样或那样的缺点，可是它本身还是一幅创作，还是反映了生活的真实。留校当教师的，有些人过了一段时间慢慢地脱离了三大革命斗争生活，在技巧上可能会提高一些，但容易追求形式上的东西。甚至过去搞创作非常有才能的同志就是因为长期脱离生活，慢慢的也搞不出作品来。

有了表现生活的强烈愿望，才能进行创作。风格也只能在这样的创作实践中，不断地摸索探求而逐渐

形成。我画《洪荒风雪》，是一九五三年到西藏去路过塔里木的时候。当时那里荒无人烟，跑二十天也见不到人。在那里更深深地感到祖国的辽阔广大，地下宝藏非常丰富，有待开采。偶然在一个风雪迷漫之夜，碰见勘探队的骆驼队，心里特别兴奋，特别想用画笔去表现这些人与骆驼。当时虽然把他们画下来了，但我不会画骆驼，因为从没画过。就一次又一次地画。有时画骆驼的脸就跟老太太的脸一个样，有时又象猴子。但是，这个很有意义的内容，是来自生活，自己又有了较深的感受，有着要表现这种感受的强烈愿望。所以还是想尽办法，又找了一些参考资料，反复画了七八次，终于把它画出来了，尽管画的不理想。比如那雪我就没画过，画在画里，好象拌上一堆石灰一样。但是那环境，那气氛还是多少表现出来了。内容决定形式。你如果故意追求张三、李四的画法，倒不一定能画得出来。只有用自己的艺术语言，这“语言”即使非常笨拙，究竟还是自己的“语言”。用自己的“语言”把自己受了感动的事情“讲”出来，这样的作品才有生命力。

没有一点生活根据，仅看了一些照片，就忙着搞什么创作，这样效果肯定不好，甚至会闹笑话出问题。曾有个青年画的非常好，画新疆维吾尔族，有老头，有姑娘。但画了一幅维吾尔人养猪，显然违背民族的宗教信仰和生活习惯。因为没有生活，技巧再好也是空的，象说谎话一样。

我们要说老实话。如一件事情使自己很感动，但一时又找不到适当简练的“语言”表达，那就用笨的罗嗦的“语言”还是要把这种感受“讲”出来。关键问题还是生活。当然还有对待生活的感情是否对头，有个感情问题，立场问题。

我画《日夜想念毛主席》的老贫农库尔班吐鲁木，

翻身以后，他非常感谢党，感谢毛主席。一心想把自己翻身的果实送给毛主席。他说他过去迷信了一辈子胡达，但老天爷什么也没有给他，却受了半辈子的苦。现在他可以在毛主席分给他的土地上自由地唱歌、跳舞。他决心去北京亲自向伟大领袖毛主席表心意，一家人为他准备了干粮，水葫芦，带着丰收的果实，骑着毛驴向东方走去。他说北京是毛主席住的地方，是太阳升起的地方，朝着东方走，一定可以见到毛主席。以后，这位可敬爱的老人终于见到了伟大领袖毛主席……。这个故事太动人了，它代表了千千万万翻身农民的心愿。这幅画我是在毛主席逝世时画成的。今后如果有机会再去新疆，我还想继续完成这幅作品。

“搜尽奇峰打草稿”，这是石涛的名言，是值得我们借鉴的。在进行创作时是应该认真地打草稿，起草图，认真地搜集你画中所需要的人物、环境、道具，决不能马虎。我有这样的教训：我是从六〇年起才接触南方的景物，过去根本没到过。所以看了特别新鲜，很想画。但究竟用什么方法，什么是典型，当时就没了这个功夫。有张织网的速写，我原来想画成画，但当时只用铅笔简单地记录一下，没用毛笔认真去画。对人物动态，环境以及网的表现方法等，都没有认真去推敲。回来后靠记忆去表现，就觉得不好办了。因此一直没有画好，这是个教训。这张画如果当时在那里根据织网现场，安排好主题，选好人物，选好环境，立即用毛笔左一张，右一张地画起来，用不达目的不罢休的精神，解决网的问题和手势的问题。这样就是离开了这个环境后再画，心中也有数，就不会因对网等等不熟悉而无从下手。

用铅笔不等于毛笔。用铅笔画的东西用在毛笔上完全是两回事。本身是画水墨画的，画速写就应尽量用水墨来画。我画木炭笔也是用画水墨的方法去画，虽然这样，还是有距离的。

这样的教训还有很多。比如画速写，在下面经常画上三、五百张，但常感到用起来不具体，问题很多。如过去到新疆画了不少速写，回来应用的时候，总觉得用又没大用，作为单幅画又不够充分，要画成水墨

画也不成，很空，丢掉了又感到可惜。象这样食之无味，弃之可惜的稿子不少，甚至感到负担，也感到后悔当时不认真。当然，不是说完全没用。但确实不如认真地画好几张，并通过这几张去解决一些生活问题、形象问题作用大。画几张贴得住的比画上一百张这样一般化的速写还强。所以，我们下去还是要严肃认真地对待生活，要认真的画好几张画。通过在生活中摸索，把稿子打好。假如这种工作做得细致，特别是选好题材以后，把题材所需要的人物、环境、道具完全掌握，搞清楚，并很认真的把它画出来，这对创作会有较大的帮助。

《春兰》这幅插图，就是对着生活里的真人，受对象的感染而画的。追求的每一笔都是明确的，所以下笔比较肯定、准确。这笔画错了吗？再画另一笔，还是为了追求对这个形象的感受。就是画错十笔也不要紧，最后你还是会肯定那比较准确的一笔，或那一条线。她的衣服似乎比较乱，这乱不是为乱而乱，其目的还是在于衬托形体，突出形象。这些来自生活里的探索，是真实的，不是弄虚作假，正是在追求生活里自己感受到的东西。离开生活去追求形式，往往不耐看，容易空。

有些自己常画的熟悉题材，在画之前，大体要有个想法：对主题、人物等如何安排，如何用笔用墨，尽管考虑得十分周到，但是到下笔以后，往往还会有变化，这就需要根据变化而灵活处理。如果在艺术表现上，老是重复自己习惯的表现手法，容易一般化，千篇一律。

我认为自己的画还不是太固定，也还不很成熟，一直在探索，寻求新的表现方法。当然，画了多年，是应该有较为成熟的东西的。但技法是无止境的，艺术语言给固定了，就那么几句“话”，艺术形象就容易僵化。

我开始学国画，对传统的东西，一边画，一边学。曾经有一段觉得传统没什么可学。其实我们中国几千年文化艺术的宝贵遗产，非常值得学。不是一学就会，而且还有个如何继承的问题。过去瞧不起的那些画家，现在就很崇拜。比如对虚谷，过去就不大喜欢，后来

就喜欢到入迷的程度。我开始时没有临摹，这也没有临摹的好处。我一开始就在生活里“闹”。先是观察茶馆里的茶客、难民。解放后到部队又画连环画，画战士生活。一边画一边学。有时候觉得自己画的不错，但过一段时间又感到非常幼稚，连看都不愿意看了。以后又学传统的东西。由于没有什么束缚，才敢于放开手来画。在部队中还有工作任务，对不熟悉的事情要去熟悉，不会表现的东西要去摸索，这对我很有帮助，促使我不断努力学习。

作为一个人物画家，除了熟悉人外，也要熟悉动物、山水、花草、树木。主题需要花、树、动物，都得设法表现。比如远山含笑，你就得去将远山的感情画出来。

关于我画毛驴的目的和怎样引起画毛驴的兴趣的，本来不值一谈，但编辑同志要我谈，我就简单的说一说：我是在西北长大的，见到毛驴较多。本想通过画驴，作为练笔墨的基本功。掌握一点，突破全面。过去有很多画家是这样作的，有成功的经验。“一门精”就可以把水平提上去，所谓熟能生巧。画中国画，画熟了就不用稿子，不起稿子也能够画出来。什么地方怎么摆，怎么画，画出来的笔墨和想象中的可能会有不一样。画以前，那里用浓墨，那里用淡墨，那里用线，那里用没骨，画什么形态，总要有个明确的想法。这样到具体落墨以后还会有变化，这笔想淡的却画浓了：原来想画三匹驴子的，但构图不理想又得画四匹。虽然画以前想用没骨，但说不定还得勾一勾；或者画肥了，或者渗出来，或者形体欠准确。这就要有思想准备，才不至于临时无所措手足，而能随机应变。通过画驴，可以对画人物有启发。

对笔墨的运用有个熟习的过程。要通过反复实践才能比较的有一点把握。笔墨齐下“而能形神兼备乃见好处”，要大胆果断。用笔泼辣也好，遒劲也好；墨分五彩也好，都不要离开内容，离开表现内容的形象。能够概括地将生动的形象，不浪费笔墨的表现出来。又如画人，先用墨上去，上面是淡墨，下面是浓墨，如果淡墨和浓墨一笔带墨下去，能把这个形体表

现出来，就不勾了。如表现不出来，还得勾一勾。形象是为内容决定的。

通过一点作为练习，作为试验。象打仗组织尖兵班一样，搞攻关。攻这个笔墨关，突破一点，使其它跟上来。突破，就是不断地将生活里看到的，尽量画出来。就说那驴子吧，自己认为是好象熟悉了，但实际上到生活里再仔细观察，还会发现不少的东西。如毛驴在劳动中的动态、基本结构等，还没有充分地准确地反映出来。所以必须通过不断地画、不断地观察，才能有所提高。在提高的过程中不断总结，及时地发现自己的不足，并设法克服它。

宋朝的梁楷是个了不起的画家，他画大写意。他画的雪地、树、马都能根据自己的观察，然后从生活中提炼到画面上来。宋画重写生，很多作品都极富生活气息。到清朝就不成了，主要是脱离生活。“四王”整个都讲临摹，临摹得再好，也是古人的东西。石涛就不主张临摹。他主张“搜尽奇峰打草稿”，主张“不食他人残羹”，“不食剩饭”。石涛画他自己的感情、思想。用自己的笔墨，当然也吸收传统的东西。看了名山大川，发挥自己的思想感情，才出了石涛这样有特点的画家。

我们画每一张画必须有自己明确的观点、目的和表现方法，这样画出来就不一样。否则，东抄一点，西抄一点，拼凑出来，就和说谎话一样，更谈不上什么风格。风格、面貌、笔墨都是在长期的生活实践和创作实践中形成的。离开生活，那就不存在风格。为追求风格而风格，只会陷入形式主义的泥坑。我们学习传统要古为今用，同时不排除学习外国的好东西，洋为中用。但所有这些，必须学以致用，必须推陈出新。通过长期的深入生活，扎扎实实地到生活里面去改造，去锻炼，增强表现生活的能力，努力创作出更多、更好、更有风格的优秀作品来。

我自己学习不够，画还很幼稚，谈不上什么经验，而教训倒不少，请同志们指正。

一九七八年十月于北京友谊医院

TURMUX IJADIYƏT MAHARƏT

Huang Zhou

Zhongguoqə usluptiki rəsində kələm tartix wə maharət toqrisida gəp bolqanda, sizik, kələm, siya, boyak ixlitix jəhətliridə, mening quxənqəm mundak: Turmux—ijadiyətning buliqi. Turmuxka qin kengli bilən qongkur qekmisə hərgiz rəwnak tapalmaydu. Dərwəkə, turmuxning bolqanlıqining əzi rəsim sizqandək bolmaydu. Lekin, rəsim sizix üqün turmux boluxi kerək. Zhongguoqə wə qərpqə usullarni biriktürux اساسida, uzak muddətlik turmux əmiliyiti bilən ijadiyət əmiliyitidin ötux nətijisidə, pəydin-pəy əzining uslubini xəkil-ləndüridu. Kələm tartix-kələm tartix üqün, maharət-maharət üqünla bolup kalsa bolmaydu. Turmuxni qikix nuktisi kilip, turmuxni ipadiləx üqün, əzining turmuxka bolqan qin təsiratini ipadiləx üqün, kələmni qenikturux lazim. Əxundak tirixip əmiliyəttin ətküzgəndə, mahariti waktingə təwən-rək bolsimu, yənila nətiyə hasil kilidu. Yazquqi yoldax Qüpo eytkinidək: U «Kəlin orman, karlik dala»ni yazqanda, dəsləptə anqə onguxluk bolmap-tu, onqə səzni yaza-yazmayla, uningdin bir ikki səz kamlaxmaydikən.....Lekin uningda turmux matiriyalliri mol, maharət yok digüqilikmu əməs, umu bəzidə romanlarni okuydikən, baxkilarning artukqilikliridin paydilinidikən-də, əzining yezikqilikkabiliyitiniöstüridikən.Nətijidə, kitapni yezip qikkan, hiqkim undək əsər yezip bakmiqan. Girammatikaritorika bilən Xuqullinidiqan profissor, uni, kilqan gəpliring yaki tüzgən jümliliring, yaki jümləngdiki igə, tolukliqquqilar girammatika kaidilirigə uyqun əməs, dəp eyiplaydikən. Əmma ammining tilini turmuxtin elip yiqinqakliqqaqka, əsiri bir kədər janlik, təsirlik, muwəppəkiyətlilik bolup qikkan. Rəsim sizixmu xundak. Ətkəndə, rəssamlik xüeyüəni okuxni tügətkən okuquqilardın əlaqilirining həmmisini digüdək xəhərdə kaldurup koyatti yaki məktəptə elip kelip, zhujiào kilatti. Naqarraklirini qegra rayonlarqə, təwən katlamqə qenikix, ixləx üqün iwətiwitətti. Xundak kilip, bundak okuquqilar turmuxka kəprək yolukup, 3 qong inkilap əmiliyitidə əzgirip, turmuxtin həkiki

təsirat alqan, turmuxni ipadiləx istəklirimu tuqulqan, yaramlik əsərlərləni ixləp qikaliqan. Bu əsərləarning maharət jəhəttə anqə pixmiqan yərliri, yaki undak-mundak kəmqilikliri bolsimu, lekin uning əzi bir parqə ijadiyət bolqəqka, turmuxning qinliqini əks əttürüp bərgən. Məktəptə okutkuqilikka elip kalqanlardın bəziliri birər məzgildin keyin barabara 3 qong inkilawı kürəx hayatidin ayrilip kalqan, maharət jəhəttə üstünrək bolsimu, lekin ongayla xəkliy nərsilərgə berilip kətkən. Həttə ilgiri ijadiyəttə intayin kawul bolqan yoldaxlar uzakkiqə turmuxtin ayrilip kalqini üqün, barabara əsər yaritalmaydiqan bolup kalqan.

Turmuxni ipadiləydiqan küqlük istigi bolqan-dila ijadiyətə kirixsə bolidu. Uslupmu əxundak ijadiyət əmiliyiti jəryanida dawamlıq izdinix arkilik pəydin-pəy xəkillinidu. Mən «Bayawandiki judunda» digən rəsimni 1953-yili Xizangqə ketiwetip Tarimdin ətkən qaqda sizqan; uqaqda u yər adəm ayak basmiqan qəl-bayawan idi, yigirmə kün'giqə birmu adəm yolukmiqan idi, Xu yərdə, wətinimizning zimini nahayiti kəngri, yər asti bayliqi intayin mol bolup, eqixni kütup turqanlıqini qongkur his kilqan idim. Kar boran kaplap kətkən bir keqisi, kedirquqilarning karwini yolukup kelip, bək hoxal bolup kəttim. Əxu adəmləni wə təgiləni rəsim bilən ipadiligimkelip kətti. Xu qaqda ularni sizixniqə sizip aldim, lekin təgini sizalmayttim, qünki ilgiri sizip bakmiqan. Bir birləp sizixka kirixtim. Gayida təgining yüzini momayning yüzidək, gayida maymunning yüzidək sizip koyattim Əmma, bundak əhmiyətlilik məzmun turmuxtin qikkan, əzəmmu qongkurak təsirat hasil kilqan, məndə əxu təsiratni ipadiləxning küqlük istigimu tuqulqan idi. Xunga, ilaj kilip, bəzi paydilinix matiriyallirini tepip, 7-8 ketim kayta-kayta sizip yürüp, sizqinim kəngüldikidək bolmisimu, ahir uni sizip qiktım. Məsilən, karni mən sizip bakmiqan, sizqinim bir dəwə hakka ohxap kaptu. Lekin, əxu muhitni, əxu qaqdiki kəypiyatni hər halda ipadiləptimən. Məzmun xəkilni bəlgiləydu. Sən ətəy Əmət-Səmətləarning sizix usuliqə intilidiqan bolsang, sizalixing natayin ikən. Əzəngning bədii tiling boluxi kerək ikən, bu "til" nahayiti kopal bolsimu, bəribir əzəngning "tili"-də. Əzəngning "tili" bilən, əzəng təsirlən'gən ixni "səzləp" bərsəng, undak əsər hayatiy küqə igə bolidikən.

Hiqkandak turmux asasi bolmay turup, bəzi rəsimplərni kərüpla, kandaktu birər ijadiyət bilən xuqullinixka aldirisang, qokum yahxi nətiyə qikmaydu, hətta kükilik ixlar yüz beridu. Bir yigit rəsımni nahayiti yahxi sizatti, Xinjiang Uyqurliridin kerilarning, kizlarning rəsimplirini siziptu. Lekin tōngquz bekiwatkan bir Uyqurni siziptu, bu əlwəttə xu millətning diniy etikadiqa wə turmux aditigə hilap kelidu-də, qünki u, turmuxni bilmigən, mahariti hərkanqə yahxi bolsimu, undakta sizqini huddi yalqan gəptək bikar bolup qikidu.

Biz rast gəp kiliximiz kerək. Birər ixtin bək təsirlən'gən bolsang, əmma ipadiləx üçün muwapik kelidiqan addi tilni dəmallikka tapalmay kalsang, kopal əzmə "til" bilən bolsimu əxu təsiratingni "səzləp" bər. Məsilining tūgūni yənila turmux. Turmux toqrisidiki hissiyatning toqra bolox-bolmasliqida. Dərwəke, qūxənqə məsilisimu bar, məydan məsilisimu bar.

«Keqə-kündüz Mao zhuxini seqinqan» kəm-bəqəl dihan KurbanTulumbowayni sizdim, u kəddini kətərgəndin keyin, partiyidin, Mao zhuxidin intayin minnətdar bolidu; kəd kətirix mewisini Mao zhuxiqa tutux hiyalidila yüridu. U: mən etməxtə əmrüm boyi hurapilərqə hudaqa ixinip-tikənmən, lekin manga huda hiqnime bərmidi, əmrümning tengi japada ətti dəydu. U əmdi Mao zhuxi uningqa təksim kilip bərgən yərdə ərkin nahxa eytidu, usul oynaydu. U Beyjingqa berip, uluq dahimiz Maozhuxiqa əz kəlbini bildürüxkə kət'i bəl baqlaydu, əyidikilər uningqa yol ozuqi, su kapiqi təyyarlap beridu, mol hosul mewisini elip, exəkkə minip xərkkə karap mangidu. U: Beyjing—Mao zhuxi turidiqan jay, kün qikidiqan jay, xərkkə karap mangsam, Mao zhuxini qokum kərimən, dəydu. Keyin, bu hərmətlik boway uluq dahimiz Mao zhuxini kəridu..... Bu wəkəlik kixini bək hayajanlanluratti, milyənliqan kəd kətərgən dihanlarning arzusiqa wəkillik kilatti. Bu rəsımni mən Maozhuxiwapat bolqanda sizdim, buningdin keyin Xinjiangqa yənə berix pursiti kelip kalsa, bu əsərni dawamlıq ixləp pütküzmən.

"Kupiyə tüzdü yiqip barqə yuqun qokkini"—bu Shi Taoning məxhur ibarisi, ərək kiliximzqa ərziydu. Ijadiyətə kirixkəndə, iklas bilən kopiye tartix, layihə tüzüx, siziwatkan rəsimgəgə kərəklik bolqan xəhsilər, muhit, koral-jahazlarni

bihestəlik kilmay, qin kəngül bilən toplax lazim. Mən bundak təjribə-sawak hasil kildim: Mən 60-yillardin baxlap jənubi Zhongguoning mən-zirisini kərdüm, ətəkəndə zadila berip bakmiqan. Kərüpla kizikip sizqum kelip kaldı. Kandak usulni kollinix, kaysi tipni? Bu həktə itihat kilip bakmiqan idim. Tor tokuxka beqixliqan bir parqə tezsizma bar idi, baldur rəsimgə aylandurmakqi idim, lekin kələm bilən addila sizip koyqan, maobi bilən kəngül koyup sizmiqan idim. Xəhslərin haliti, muhit wə torni ipadiləx usuli üstidə əstayidil izdənmiqan idim. Kaytip kəlgəndin keyin, esimdə kəlqini boyiqəipadiləx təs kəldi. Xunga, zadila yahxi sizalmidim, bu manga sawak boldi. Əxu rəsımni əz waktida tor tokuwatkan jayning əzidə, temini obdan orunlaxturup, xəhslərni tal-lap, muhitni ilqap, maobi bilən dərhal u yandin bu yandin sizixka kirixip məksətkə yətmigiqə tohtimaslik rohi bilən ixligən bolsam, tor wə kolning hərkiti toqrisidiki məsililərnı həl kilqan bolattim. Xundak bolqanda, əxu muhittin ayrıl-qandin keyinmu sizsa, kəngüldə san balqaqqa, tor wə baxka nərsilər bilən tonux bolmiqanlik səwiwidin, nədin kol selixni bilməy kalidiqan əhwal yüz bərməydu.

Kələm maobining ornini basalmaydu. Kələmdə sizilidiqan nərsə bilən maobida sizilidiqan nərsining ikkisi pütünləy ikki ix. Əzəm rəsımni su boyak bilən sizimən, tez sizminimu mümkünkədər su boyak bilən sizimən, kəmür kələm ixlətkəndimu, su boyak usuli bilən sizimən, xundaktimu yənila pərki bilinip turidu.

Mundak təjribə-sawaklar kəp. Məsilən, towən'gə qūxkəndə tezsizmidin 3-4 yüz parqə siziwetimən, lekin ixlitəy digəndə birmunqə məsilə tuqulidu. Ətkəndə Xinjiangqa barqanda, bir munqə tezsizmilarni sizdim, kaytip kelip ixlitəy digəndə, anqə kerigi yoktək kilidu, yəkkə rəsım kilay disəm kəmlik kilidu, su boyak rəsım kilay disəmmu bolmaydu. Taxliwetəy disəm kəzüm kiymaydu. Yəy disə bəttam tetiyidiqan, taxliwetixkə kixining iqi əqriydiqan mundak kopiylər az əməs, hətta kixigə yük bolup kalidikən, əz waktida iklas kilmiqinimqə puxayman kildim. Dərwəke, pütünləy kərəksiz boldi digənlik əməs. Rastini eytkanda, iklas bilən bir kanqə parqinila sizqanqa, əxu rəsımlər arkilik bəzi turmux obraz

məsilişlərini həl kiliwəlməyə yətməydim. Bir kənqə yüz parqə keliplixip kəlqan tezsizmini sizqandın kərə, bir kənqə parqə yaramlik rəsım sizqan yahxi ikən. Xunga, təwən'gə qüxkəndə, turmuxka əstayidil jiddi muamilə kilip, bir kənqə parqə obdan rəsımni ihlas bilən siziwalqinimiz tüzük. Turmuxta izdinix arkilik kopyini obdan tartiwelx kerək. Bu hizmət puhta ixlənsə, bolupmu wəkəlikni talliwalqandın keyin, wəkəlik uqun zərür bolqan xəhs, muhit koral-jahazni toluk igəlləp, enikliwalsa, andın uni əstayidillik bilən sizip qiksa, buning ijadiyətke heli yardimi tegidu.

«Bahar huxbuy güli» digən kisturma rəsımni turmuxniki qin adəmgə karap turup, obektning bərgən təsiri bilən sizip qikkan. Intilgən hər bir kələm enik idi. Xunga kələm muəyyən wə toqra mangdi. Bu kələm hata bolup kalsiqu? Baxkidin kələm tartix, əxu obrazning bərgən təsirigə intilix uqun kayta kələm tartix kerək. Sizilqan kələm on ketim hata kətsimu, məyli ahir berip, toqrirak qikkan kələmni yaki birər siziknimuəy-yənłəxtürisən. U kizning kiyimi tüzəxtürülmigən idi, kəstən xundak purlax bolmastin, bəlkı tən tüzüluxigə səplənmə, kilip, obrazni gəwdiləndürux məksət kilingən idi. Turmuxtin kəlgən bu izdinix-lər sahta bolmastin, həkiki bolidu, turmuxta əzəng təsir almakqi bolqan nərsining əzidək bolup qikidu. Turmuxtin ayrılqan halda xəkilgə intiliwərsə, kəpünqə səwri kilip kərmisə, ayıqı nətişisiz bolup qikidu.

Bəzi əzi sizip adətləngən tonux wəkəlikni sizixtin ilgiri, omumən bir oy-pikirgə keliwelx kerək. Tema, xəhsləni kəndak orunłaxturux, kələm-siyani kəndak ixlitix həkkidə nahayiti təltəküs oylanqan təkdirdimu, ləkin sizixka baxlıqandın keyin, bəzi əzgirixlər bolidu, əxundak əzgirixlərə karap janlik bir tərəp kilixka toqra kelidu. Bədii ipadiləxtə əzi adətlinip kəlqan usulni kolliniwərsə, həmmisi bir kelipta qikkan-dək bolup kalidu.

Mən əzəmnıng sizqanlirini tehi anqə turaklik əməs, anqə pixmiqan, tehiqə izdiniwatimən, ipadiləxning yengi usullirini istəwatimən dəp hisaplaymən. Dərwəkə, kəp yillardin bəri sizip keliwatkindin keyin, bir kədər pixkan nərsilərmıqu boluxi mümkün. Ləkin sizix maharitining qeki bolmaydu, sən'ət tili bir kənqə eqiz "gəp" bilənla

turaklik bolup kalsa, bədii obrazlar ongayla katmallixip kalidu.

Zhongguoqə usluptiki rəsımni uginixkə kirix-kəndə, ən'əniwi nərsiləni bir tərəptin sizip turup ugendim. Bir məzgil ən'əninıng ugen'gən-güqilik yeri yok dəp oyliqan idim. Həkikəttə, Zhongguoning nəqqə ming yillik mədiniyət-sən'itidiki kimmətlik miraslarni uginixkə intayin ərzıydu. Bir ketimdila biliwalqili bolmaydu, yənə, kəndak warislik kilix məsilisimu bar. Ətkəndə kəzgə ilmiqan rəssamlarqə hazır bək qokunidi-qan boldum. Məsilən, Xuguoni baldur anqə yaratmayttim, keyin uningqə məptun bolux dərıjisigə berip yəttim. Dəsləptə təklit kilmidim, təklit kilixning paydisimu yok idi. Baxtıla mən turmuxta "jidəl" kilqili turdum. Awal qayhanidikiləni kəzəttim. Azatlıktin keyin, hərbi kisimda tezma rəsımləni, jəngqilərnıng turmuxini sizdim. Sizip turup ugendim. Bəzidə sizqanlirim əzəmgə yaman əməstək bilindi, ləkin bir məzgildin keyin intayin balılarqə rəsım bolup toyulup, kariqummu kəlməs bolup kaldı. Keyin ən'əniwi nərsiləni ugendim. Hiqkəndak asarət bolmiqəqka, sapdillik bilən sizixka kirixp kəttim. Hərbi kisimda ətəydiqan wəzipə bar, tonuxmiqan nərsilər bilən tonuxux, ipadiləxni bilməydiqan nərsilər üstidə izdinip bekixka toqra kəldi, buning manga yardimi təgdi, meni dawamlık tirixixka məjbur kildi.

Xəhs sizquqi rəssammu, adəm bilən pixxik tonuxkəndin baxka, haywanlar, taq-sular, gül-giyalar, dəl-dərəhlər bilənmu tonuxux kerək. Tema gül, dərəh, haywanlarni tələp kilsa, xularni ilaj kilip ipadiləx kerək. Məsilən, yirak taqning oquk korunuxini yirak takka bolqan tuyqang bilən sizixing kerək bolidu.

Exək sizixniki məksidimwə məndə exək sizix həwisi kəndak tuqulqanliqi əslidə səzləp bərgü-qiligi yok ix idi, ləkin təhrir yoldax səzləp bərsəng digəqkə, kiskiqə dəp bəray: Mən qərbi ximalda qong bolqan, exəknuwu heli kəp kərgən. Exəkni sizix arkilik kəlimimni qenikturmakqi bolqan idim. Bir nuktini igiligəndin keyin, omum yüzni bəsüxkə bolidu. Ətkəndə nurqun rəssamlar xundak kilip muwəppəkiyət kəzanqan. "Bir sahəni pixxik bilsə" səwiyni əstürüxkə bolidu, hamni pixildurqili bolidu. Zhongguoqə usluptiki rəsımni siziwerip kol pixsa, kopyə tartmaymu sizip qikkili bolidu, kaysi yerini kəndak orunłaxturuxni,

kandak sizixni bilgili bolidu, sizilqan kələm-siyaliri (nətiyə) oyliqandikigə ohximay kelixi mümkün. Sizixtin awal, kəyərgə kenik siya, kəyərgə sus siya berix, nərigə siziktartix, nərigə umurtkisiz xəkilni ixlitix, kandak haləttə sizix jəhətliridə enik oyliwelix kerək. Xundaktimu konkirit sizixka baxliqanda yənə özgirixlər bolidu, sus sizimən digənni kenik sizixka, baldur 3 exək sizmakqi bolup, rəsim tüzülüxi kəngüldikidək qikmay kelip, 4 exək sizixka toqra kelidu. sizixtin ilgiri umurtkisiz xəkil kilimən dəp oylap, əmiliyəttə sürtüwetixkə toqra kelidu; yaki semiz sizilip kalidu, yaki yeyilip ketidu, yaki bolmisa xəkli toqra qikmay kalidu. Dimək idiyiwi təyyarlik bolqandila, wakti kəlgəndə təmtirəp kalmay, qarisini tapkili bolidu. Exək sizix arkilik xəhslərni sizixka ilham pəyda boluxi mümkün.

Kələm-siyani tətbiq kilix üçün tonuxux jəryani bolidu. Təkrar əmiliyəttin ötküzux arkilik, bir kədər ixəng hasil kilqili bolidu. Kələm-siya təkxi quxup "jismani həm məniwi jəhətlərdin təltəküs yaxhi bolup qikixi" üçün, dadil, kəskin bolux kerək. Kələm məyli yənggillik bilən ixlitilsun yaki küqlük ixlitilsun, siya rənggarəng bolup kətsun, ixkilip, məzmundin, məzmunni ipadiləydiqan obrazdin qətləxməsligi kerək. Janlik obrazni ihqamlıq bilən, kələm-siyani israp kilmay ipadiləx kerək. Adəm sizixka kəlsək, awal siyani berix kerək, üsti sus, asti kenik bolsun, sus wə kenik bərgən ikki kələmdə siya quxux bilən əxu xəkil ipadilənsə, uni sürtmisimu bolidu. Ipadilənmisə sürtüp koyux kerək. Obrazni məzmun bəlgiləydu.

Bir nuktida məxk wə sinak kilix kerək, bu huddi jəngdə bir bən əskərnı tallap muhim tüzüngə hujum kilqanqanqə ohxax ix. Kələm-siyakorqiniqə hujum kilip, bir nuktini bəsüp qikkanda, baxkiliri kəynidin əgixip kelidu. Bəsux—turmuxta kərgənlərni mümkün kədər sizix digənlikdur. Exək sizixni alsak, tonuxup boldumqə dəp oyliqan idim, əmiliyəttə turmuxta inqikiləp kəzətsəm birmunqə nərsilərni baykap kaldim. Məsilən, exəkning əmgəktiki haliti, əsasi tüzülüxi wə baxkilarnı toluk wə toqra əks əttürəlməptimən. Xunga dawamlıq sizix, dawamlıq kəzitix arkilik bir kədər yuksəlgili bolidu. Yuksilix jəryanida dawamlıq yəkünləp, əzəmning yetixsizligimni waktida sizip, bir əmal kilip uni tüzitixkə tirixtim.

Song sulalisi dəwridiki Liangkəy kaltis rəssam ikən, u kənglidikini addi siziklar bilənla ipadiləyləydikən. Uning sizqan karlik yər, dərəh, atliri əzining kəzitixliri boyiqə turmuxtin tallinip, rəsimgə qikkan ikən. Song zamanisidiki rəsimlərdə əmiliiy turmuxka kəp etiwar berilgən, nurlunliqan rəsimplərdə turmux puriqi urqup turidu. Qing dəwrigə kəlgəndə, undak bolmay kalqan, qunki turmuxtin qətləxkən. "4 xah" tək baxtin-ayak təkliktə etiwar bərgə, yənla xu kədimkilarning nərsisi bolup qikidu; Shi Tao təkliktəni təxəbbus kilmaydu. U "yiqip barqə yoqun qokkini kopiye tüzüxni", "kixidin axkan tokaqni yiməslikni"; "axkan-taxkanni yiməslikni" kuwwətləydu. Shi Tao əzining hissiyatini, idiyisini sizidu. Əzining kələm-siya usulini ixlətkəndimu, dərəkə, ən-əniwi nərsini kobul kilqan. Məxhur taq-dəryalarını kərgəndə, əzining ang-tuyqusini jari kilqan, xunga, Shi Taodək öz əlahidiligi bar rəssam məydanqə kəlgən.

Hər bir parqə rəsimdə əzimizning enik nukti-nəzirimiz, məxsət wə ipadiləx usulimizbolsun, xuningdək sizqan rəsimimiz əlahidə bolup kərunsun undak bolmay u yərdin buyərdin kəqürüwelip koraxturup koysa, huddi yalqan gəp kilqandək bolidu-də, usluq toqrisidiqə gəp kilixkimu orun kalmaydu. Uslup, kiyapət, kələm-siya usuli uzun muddətlik turmux əmiliiyiti wə ijadiyət əmiliiyiti jəryanida xəkillinidu. Turmuxtin ajralsa usluqmu bolmaydu, usluq üçün usluqka berilip kətsə xəkilwazlik patkiqiqə petip kalidu. Ən-ənini ügəngəndə kədimkini hazırkiqə xizmət kilduruximiz, xuningdək qət-əllərnıngmu yaxhi nərsilirini üginixni qətkə kakmay, qət-əllərnıngkini Zhongguoqə xizmət kilduruximiz kerək. Əmma, bularnı üginixtin məxsət ixlitix, koniliridin yengilirini yaritixdur. Turmuxka uzun muddət qəkux arkilik turmux iqidə turup puhta özgirix, qenikix, turmuxni ipadiləx kabiliyitini axurux, tehimu kəp, tehimu yaxhi, öz əldiqə usluqi bolqan tehimu obdan əsərlərni yaritix zərur.

Əzəmning üginixim yətersiz, sizqanlirimmu balılarqə nərsilər, dəp bərgüqilik təjribəmmu yok, ləkin əlqan sawaklirim az əməs, yoldaxlarning tüzitip koyuxlirini ətinimən.

1978-yıl 10-ay

Beijing. Dostluk dohturhanisi

邓拓题款

Ding Tuo Beqixlimisi

馬兒馳騁兒馳
生活而今猶舊
時已杳君莫嘆
老相隨幼相隨
最是春風吹柳
衣踏歌如夢飛
黃昏月夜新作
集圖巨幅余極
之因是憶多樹
關於其上 邓拓

《载歌行》局部

«Nahxa Bilən Yürük»tin Bir Kөрүнүx

载歌行 Nahxa Bilən Yürük

迎春花开

Bahar kutluqi